

малосприятливий інвестиційний клімат який спричинив брак стратегічних іноземних інвестицій. Для того щоб економіка країни розвивалась їй потрібні інвестиції, вони і є тією рушійною силою яка рухає економіку. Україна має створити потрібні умови щоб інвестори хотіли залучати свої інвестицію саме в Україну, таким чином розвиваючи її .

Список використаних джерел:

- 1 Сазонець І.Л., Федорова В.А. Інвестування: Міжнародний Аспект. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2017. 272 с.
- 2 Губський Б.В. Інвестиційні процеси в глобальному середовищі. К.: Наук. думка, 2007. 109 с.
- 3 Михайленко О.Г. Вплив іноземних інвестицій на розвиток економіки України в умовах глобалізації. Ефективна економіка. 2020. № 7. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8046> (дата звернення: 20.04.2021).

Сагайдак Кароліна Сергіївна,
студентка 3-го курсу ФСПОУ
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Кубецька Ольга Миколаївна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту ФСПОУ
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

В умовах масштабної глобалізації питанням економічної безпеки, без якої неможлива стабільність і сталий розвиток національної економіки, приділяється багато уваги, але шляхи вирішення цих проблем не є універсальними для різних країн. Дослідження динаміки економічних процесів в Україні дозволяють дійти висновку, що вітчизняна економіка перебуває на

стадії глибокої кризи. Сучасна економічна криза демонструє непередбачувані високі темпи подальшого погіршення стану національного господарства. І оскільки фактори економічного занепаду національного господарства склалися не за один рік, вони мають більш глибинний, а не поверхневий стан походження.

Попри велику кількість публікацій, водночас, залишається багато невирішених проблем у теорії та практиці економічної безпеки, яка є основною складовою національної безпеки держави. Окрім того, ситуацію ускладнює відсутність системності стосовно понятійного апарату у цій сфері, а також обґрунтованих пропозицій щодо впровадження сучасних методів та моделей управління економічною безпекою на всіх рівнях управління економікою.

Головне призначення системи економічної безпеки полягає у забезпеченні сталого економічного розвитку країни, захисту національних інтересів, як суспільства, так і держави, мінімізації й нейтралізації ризиків їхньої життєдіяльності та в кінцевому рахунку – досягнення максимально можливого стану безпечного економічного середовища. Оскільки економічна безпека – багатокomпонентна категорія, тому їй також властива наявність цілої низки підсистем, мета яких полягає у забезпеченні стійкого розвитку всієї системи в цілому.

У системі національної безпеки економічна безпека виконує чітко визначені функції, несе суттєве функціональне навантаження. Її сутність полягає у тому, що вона є матеріальною основою національної суверенності, що визначає реальні можливості в забезпеченні інших видів безпеки. Тобто економічна безпека – це підґрунтя для функціонування всіх інших її елементів, що входять у цю систему (військової, технічної, продовольчої, економічної). Забезпечення економічної безпеки є винятковою прерогативою держави. Ніхто інший не в змозі вирішити це завдання. У практичному плані забезпечити економічну безпеку країни означає створити систему її самозбереження, що автоматично приводила б у рух її механізми захисту від тієї або іншої загрози.

Економічна безпека – складна багатогранна економічна категорія, що має досить непросту внутрішню структуру. Аналіз реальних процесів і осмислення досвіду вирішення цієї проблеми дозволяють виділити три її найважливіші елементи:

– економічна незалежність, що означає насамперед можливість здійснення державного контролю над національними ресурсами, спроможність використовувати національні конкурентні переваги для забезпечення рівноправної участі у міжнародній торгівлі ;

– стійкість і стабільність національної економіки, що передбачає міцність і надійність усіх елементів економічної системи, захист усіх форм власності, створення гарантій для ефективної підприємницької діяльності, стримування дестабілізуючих факторів;

– здатність до саморозвитку і прогресу, тобто спроможність самостійно реалізувати і захищати національні економічні інтереси, здійснювати постійну модернізацію виробництва, ефективну інвестиційну та інноваційну політику, розвивати інтелектуальний і трудовий потенціал країни [3].

Отже, сутність економічної безпеки можна визначити як такий стан економіки та інститутів влади, за якого забезпечуються гарантований захист національних інтересів, незалежність обраного економічного курсу, соціальна спрямованість економічних реформ, достатній оборонний потенціал навіть за несприятливих умов розвитку внутрішніх та зовнішніх процесів .

На сучасному етапі основними загрозами економічній безпеці України є: скорочення ВВП, низька конкурентоспроможність продукції; корупція, критичний стан зношеності основних засобів, невисокий рівень життя більшої частини населення як наслідок нерівномірності розвитку територій, відсутність у структурі експорту продукції інноваційного спрямування, неефективна антимонопольна політика, небезпечний стан продовольчої безпеки, витік капіталу за кордон.

Тому для вирішення даних проблем була прийнята Стратегія національної безпеки України, яка спрямована на реалізацію до 2020 року визначених нею

пріоритетів державної політики національної безпеки, а також реформ, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, ратифікованою Законом України від 16 вересня 2014 року №1678-VII, і Стратегією сталого розвитку "Україна - 2020", схваленою Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5. Основним змістом економічних реформ є створення умов для подолання бідності і надмірного майнового розшарування в суспільстві, наближення соціальних стандартів до рівня держав Центральної і Східної Європи - членів ЄС, досягнення економічних критеріїв, необхідних для набуття Україною членства в ЄС.

Ключовою умовою нової якості економічного зростання є забезпечення економічної безпеки України шляхом:

- деолігархізації, демонополізації і дерегуляції економіки, захисту економічної конкуренції, спрощення й оптимізації системи оподаткування, формування сприятливого бізнес-клімату та умов для прискореного інноваційного розвитку;
- ефективного застосування механізму спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), унеможливлення контролю стратегічних галузей капіталом держави-агресора;
- створення найкращих у Центральній і Східній Європі умов для інвесторів, залучення іноземних інвестицій у ключові галузі економіки, зокрема в енергетичний і транспортний сектори, як інструменту забезпечення національної безпеки;
- забезпечення готовності економіки до відбиття Україною збройної агресії;
- розвитку оборонно-промислового комплексу як потужного високотехнологічного сектору економіки, здатного відігравати ключову роль у її прискореній інноваційній модернізації;
- юридичного захисту в міжнародних інституціях майнових інтересів фізичних і юридичних осіб України та Української держави, порушених Росією;
- підвищення стійкості національної економіки до негативних зовнішніх

впливів, диверсифікації зовнішніх ринків, торговельних та фінансових потоків;

- забезпечення цілісності та захисту інфраструктури в умовах кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці, та особливого періоду;

- ефективного використання бюджетних коштів, міжнародної економічної допомоги та ресурсів міжнародних фінансових організацій, дієвого контролю за станом державного боргу;

- стабілізації банківської системи, забезпечення прозорості грошово-кредитної політики та відновлення довіри до вітчизняних фінансових інститутів;

- системної протидії організованій економічній злочинності та «тінізації» економіки на основі формування переваг легальної господарської діяльності та водночас консолідації інституційних спроможностей фінансових, податкових, митних та правоохоронних органів, виявлення активів організованих злочинних угруповань та їх конфіскації [1].

При формуванні механізмів регулювання світової економіки в умовах глобалізації повинна йти мова про добровільні угоди, згідно з якими держави зобов'язуються дотримуватись багатосторонніх договорів, визначених правил у сфері торгівлі, від виконання яких очікують певних переваг. За таких умов економічна безпека, насамперед, підприємництв України має можливості одержати такі права і переваги у світовій організації торгівлі, які сприятимуть забезпеченню стабільного і довгострокового економічного зростання: розширений і недискримінаційний доступ українського експорту товарів і послуг на ринки країн-членів цієї організації; забезпечення контролю за не об'єктивним ставленням до оцінки українських товарів і послуг на ринках більшості країн світу; встановлення контролю за недопущенням необґрунтованих обмежень щодо ввезення в Україну товарів з інших країн; створення сприятливих умов для українських виробників товарів щодо розвитку конкурентоспроможних у світовому масштабі товарів і постачальників послуг тощо [2, с. 100].

Економічна глобалізація має як позитивні, так і негативні наслідки. Позитивне полягає у розвитку передових технологій, створенні умов для інвестицій і перетікання капіталів, кваліфікованої робочої сили, формуванні нових об'єднань між державами. Особливістю наслідків глобалізації є потужні ринки, сильні економічні та політичні союзи як Європейський Союз, НАТО та ін.. Завдяки глобалізації, мотивація економічної діяльності підприємств багатьох галузей перейшла у стадію гіперконкуренції, що потребує нової економіко-виробничої інфраструктури надсучасного покоління. Таким чином, можна дійти висновку, що сучасний розвиток економіки держави – це рівень взаємопроникнення в економіку інших держав в умовах дотримання вимог гіперконкуренції.

Економічна незалежність не повинна носити абсолютного характеру, так як міжнародний поділ праці робить національні економіки взаємозалежними. В цих умовах економічна незалежність повинна означати можливість контролю над національними ресурсами, досягнення такого рівня виробництва, ефективності та якості продукції, який забезпечить її конкурентоспроможність і дозволить на рівних брати участь в світовій торгівлі, коопераційних зв'язках і обміні науково-технічними досягненнями.

Формування умов і факторів економічної безпеки повинно забезпечити сприятливе середовище для інвестицій та інновацій, модернізації виробництва, підвищення продуктивності праці та конкурентоспроможності виробництва, тобто здатності економіки до оновлення та економічного зростання. Вона характеризується таким станом національної економіки, який дає змогу зберігати стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз, забезпечує конкурентоспроможність держави, її незалежність від зовнішнього середовища та економічний добробут населення.

Специфічною рисою економічної безпеки як економічної категорії є те, що вона постійно відображає рівень ефективності функціонування усіх її структурних елементів, що дозволяє вчасно виявити загрози і запобігти небезпеці заподіяння збитків державі, економічній системі та національним

економічним інтересам з метою забезпечення їх стабільного розвитку і зростання.

Таке розуміння сутності економічної безпеки держави передбачає принаймні два концептуальних висновки:

- економічна безпека країни повинна забезпечуватись перш за все ефективністю самої економіки, тобто разом із державними засобами захисту вона має захищати себе сама на базі високої продуктивності праці суб'єктів мікроекономіки, якості продукції, конкурентоспроможності і т. д.;

- забезпечення економічної безпеки держави не може здійснюватися виключно ринковими механізмами саморегуляції, оскільки вони ефективно працюють на макрорівні виключно за наявності раціональної структури економіки, яка сама по собі не створюється. Тому доцільним буде формування і підтримка всією системою механізмів саморегулювання і регулювання, тобто за допомогою державних органів та інститутів ринку.

Крім того, якщо розглядати економічну безпеку як системну категорію, тобто як сукупність елементів, що утворюють певну цілісність, то слід зазначити, що головна системна вимога ЕБД полягає у забезпеченні розвитку економіки країни та створенні передумов для її виживання.

Список використаних джерел:

1. Про стратегію національної безпеки України : Указ Президента України від 26.05.2015 р. № 287/2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>.

2. Груб З. В. Економічна безпека України в сучасних умовах. Державне управління. 2018. №2. С. 97-101.

3. Левчук О.В. Економічна безпека в умовах глобалізації. Глобальні та національні проблеми економіки. №6. 2015. С. 190-193.

4. Малишко В.М. Актуальні проблеми економічної безпеки в системі національної безпеки України. Юридичний вісник. №4 (37) 2015. С. 129-133.

5. Тимошенко О. В. Проблеми створення та реалізації механізму забезпечення економічної безпеки національної економіки / О. В. Тимошенко // Економіка та право: серія економіка. № 6. 2016. С. 157–162.

Самойлова Софія Юріївна
курсантка 2-го курсу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Паршин Ю.І.,
д.е.н., доцент, професор кафедри
фінансових та стратегічних
розслідувань

ОФШОРНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА НАЦІОНАЛЬНУ ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Сучасність макроекономічної та політичної ситуації в Україні має нестабільний характер, тому аналіз та дослідження стану фінансової безпеки є найбільш актуальним питанням цієї сфери, оскільки фінансова безпека – складне поняття, що вимагає детального вивчення, а у результаті дає змогу сформулювати ефективні рекомендації, за допомогою яких виникає можливість оптимізації стану економіки України.

Відплив фінансів до офшорних зон має негативний вплив на економіку України, оскільки він зменшує об'єм податкових надходжень у державний бюджет. Важливою задачею для державної політики у сфері фінансів стало збалансування: активізація вивчення різноманітних досліджень стосовно державних боргів, змінення структури витрат минулих та майбутніх періодів і доходів. Саме тому деофшоризація як процес ліквідації офшор та їх наслідків матиме позитивний вплив на українську фінансову систему, а також буде актуальною для досягнення вищого рівня її розвитку.

Спочатку щодо термінології – що таке «офшор»? Це компанія, зареєстрована в країні з пільговим оподаткуванням, що має певний вид форми